

Leto XX - N. 10 (455)

Udine, 31. maja 1971

Izhaja vsakih 15 din

Naše stranke in SZDL

Navezava stikov naših strank levega centra s socialistično zvezo delovnega ljudstva Slovenije predstavlja vsekakor nov, pozitiven moment v razvoju dobrih sosedskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo, oziroma našo dejelo in Slovenijo.

Prvi so začeli odpirati vrata navezovanja stikov in prijateljske izmenjave mnjenj s socialistično zvezo socialni demokrati. Kaj kmalu so jih v istem smislu sledili socialisti, zdaj pred kratkim pa je tudi demokrščansko vodstvo naše dežele navezalo stike s socialistično zvezo delovnega ljudstva Slovenije.

Takšno sodelovanje, izmenjava mnjenj in prijateljsko razpravljanje med strankami levega centra in socialistično zvezo je vsekakor tisti prvi, pomembni korak, ki bo verjetno odprl na široko vrata sodelovanja tudi na političnem polju med obema deželama. Če torej govorimo o odličnem ekonomskem in kulturnem sodelovanju med deželama, potem lahko zdaj začenjamо govoriti tudi o pozitivnem in plodnem političnem sodelovanju in razumevanju med dvema deželama. Prav ta politični aspekt pa je zlasti važen za nas, zamejske Slovence, zlasti pa za Slovence iz naše pokrajine.

Prepričani smo namreč, da je socialistična zveza že, če pa še ni, pa bo, opozorila svoje politične sosednike iz Italije tudi na pereča vprašanja naše nacionalne skupnosti v Italiji. Prav tako pa smo tudi prepričani, da bodo naše stranke levega centra znale z razumevanjem prisluhniti sosednjem v Slovenije, ki bodo vsekakor znali pravilno in korektno tolmačiti naše probleme, zlasti pa probleme beneških Slovencev, ki uživamo najmanj zaščite kot nacionalna manjšina v Italiji.

Se zlasti pomemben za nas je neposreden stik in izmenja političnik mnjenj z demokristjani, ki se je pred dnevi začela v Trstu, nadaljevala pa se bo kasneje v Ljubljani.

Pripravljenost obojih, tako demokristjanov kot predstavnikov socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije za ustvarjanen dialog nam je v trenutnem političnem položaju vsekakor poročilo, da se bosta obe zainteresirani strani pogovarjali tudi o nas in naših problemih in zato lahko upravičeno upamo zlasti mi, beneški Slovenci, da bodo stvari krenile končno tudi nam v prid. Vsaj takšno upanje imamo spričo vseh teh nedavnih političnih dogodkov ob meji, ki so vsekakor dalekosežnejši, kot pa je videti na prvi pogled.

DEŽELNA DELEGACIJA PRI OBRAMBNEM MINISTRU

Resne intervencije proti vojaškim služnostim

Vojške služnosti izredno negativno vplivajo na razvoj gospodarstva in turizma v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini - Intervencije raznih poslanecv pri vladu do danes niso nič zaledle

Pred kratkim se je mudila v Rimu deželna delegacija pod vodstvom podpredsednika deželne vlade Enza Mora pri obrambnem ministru Tanassiju in mu razložila težavne probleme, ki jih trpi naša dežela zaradi vojaških služnosti.

Podpredsednik Moro in ostali člani naše deželne delegacije so povedali ministru Tanassiju, da vojaške služnosti izredno negativno vplivajo v številnih primerih na lokacijo industrije, ovirajo dela pri obnovi kmetijstva, zavirajo potobe in turistične tokove in zboljšavo infrastruktur na omenjenem področju.

Deželna delegacija se je sklicevala na predloge o spremembah zakonodaje, ki ureja vojaške služnosti in zahtevala, naj vlada na te zahteve ustvari zakonsko osnovo za nov položaj, ki bo bolj upošteval pravice posameznih lastnikov.

Kar zadeva revizijo služnosti na podlagi zakona št. 180.

z dne 8. marca 1968., so ministru podčrtali nujnost, da v duhu zakona, omilijo trenutni režim vojaških služnosti.

Poleg zahtev, da naj končno uredijo odškodnine, predvidevne v zakonu, je deželna delegacija predvsem poudarila, da je treba čim prej končati s stanjem negotovosti, ki trenutno vlada glede pobud vojaških oblasti ter da naj le-te vsaj pojasnijo svoj minimalni program v tem smislu, ki bi zagotovil tako nadaljnje pobude prebivalstvu na tem področju.

Minister Tanassi je vzel na znanje vse pripombe naše delegacije glede vojaških služnosti in zagotovil polno podporo na administrativnem področju in tudi na področju zakonodaje, da bi probleme rešili, hkrati pa je opozoril tudi na potrebe obrambe, pa tudi na to, da bi ustvarili čim širšo solidarnost med deželami v Evropi.

ZASEDANJE JUGOSLOVANSKO - ITALIJANSKE KOMISIJE

Potrditev ušpehnega sodelovanja

Popolnoma zadovoljivo izvajanje videmskega sporazuma - Uvedene bodo nove proge za kopenski in pomorski promet ter z žičnicami v gorskih predelih

V Rimu se je pred kratkim končalo 16. redno zasedanje stalne mešane jugoslovansko-italijanske komisije za izvajanje videmskega sporazuma, ki ureja promet oseb kot tudi kopenski in pomorski promet in zveze med obmejnimi področji obeh dežel.

Jugoslovansko delegacijo je vodil svetnik jugoslavanskega državnega sekretariata za zunanje zadeve Zvonko Perišič, italijansko delegacijo pa opolnomočni minister v italijanskem zunanjem ministrstvu Gian Luigi Milesi Feretti.

Razgovori so potekali v vzdolju konstruktivnega in prijateljskega sodelovanja. Stalna mešana komisija je, kot je bilo rečeno v uradnem sporočilu, ugotovila, da je bilo izvajanje sporazuma v času med 15. in 16. zasedanjem popolnoma zadovoljivo.

Komisija je opozorila na zelo živ promet med obmejnimi prodročji Jugoslavije in Italije. Ugotovljeno je, prav nadalje spročilo, da je bilo v razdobju od 1. januarja do 31. decembra 1970. leta opravljeno na obmejnem področju 35.112.302 prehoda v obe smeri s prepustnicami, ki jih predvideva videmski sporazum.

Med zasedanjem so se dogovorili za nove ukrepe, ki naj bi zboljšali promet med sosednjima področjem. Z uvajanjem novih prog in poenjanjem števila že obstoječih prog so se dogovorili tudi za tarife za kopenski in pomorski promet na področju izvajanja sporazuma, hkrati pa so preučili možno-

to vladu glede pobud vojaških oblasti ter da naj le-te vsaj pojasnijo svoj minimalni program v tem smislu, ki bi zagotovil tako nadaljnje pobude prebivalstvu na tem področju.

Minister Tanassi je vzel na znanje vse pripombe naše delegacije glede vojaških služnosti in zagotovil polno podporo na administrativnem področju in tudi na področju zakonodaje, da bi probleme rešili, hkrati pa je opozoril tudi na potrebe obrambe, pa tudi na to, da bi ustvarili čim širšo solidarnost med deželami v Evropi.

Na koncu so se dogovorili, da bo prihodnje redno zasedanje mešane komisije noveremba letos v Jugoslaviji.

V OKVIRU OBMEJNIIH IZMENJAV

Srečanje geografov v Vidmu

Perspektive še za nadaljnja srečanja v deželi Furlaniji-Julijski krajini ali v Sloveniji

Geografi videmske univerze so pod pokroviteljstvom predsednika univerze v Vidmu in videmskega župana Cadetta priredili pred nedavnim dvočasnem srečanje geografov tržaške in videmske univerze z geografi iz Ljubljane. Prebrali so več referatov, ki so obravnavali geografske probleme obmejnih področij ob italijansko italijanski meji.

Srečanje srečanja so se z ljubljanske univerze udeležili akademik profesor dr.

Svetozar Ilešič, profesor dr. Klemenčič in dr. Vrišter ter docenta dr. Medved in dr. Jeršič. Srečanju so prispevali profesorji geografije in študentje videmske in tržaške univerze, skupina slovenskih profesorjev iz Trsta, med častnimi gosti pa poleg župana videmske občine Cadetta in rektorja tržaške univerze tudi zastopnik jugoslovanskega generalnega konzulata v Trstu.

To je bilo že tretje študijsko srečanje, kakršna bodo organizirati geografi iz Vidma, Trsta in Ljubljane še nadalje organizirati vsako leto v Julijski Tarcent, ki šteje danes s svojimi vasmi nekaj nad deset tisoč prebivalcev, progreša kakšno večjo industrio, da bi se zaježila emigracija. Edina industrija v Bulfonih že dolgo časa peša zaradi superprodukcijske

Natečaj za pesmi iz Nadiške doline

Prosvetno društvo «Rečan» bo organiziralo v okviru pobude »Komisije za praznovanje sv. Jakoba« pevsko glasbeno prireditve v naslovom »Natečaj za pesmi iz Nadiške doline«. Prireditve ima namen ovrednotiti krajevno narečje s spodbujanjem umetniške ustvarjalnosti avtorjev in ovrednotiti literarne in glasbene tekste z zbiranjem in razširjanjem pesmi, ki bi dobile navdih pri pesniških in glasbenih motivih dolin. Komisija prosi za pokroviteljstvo ali sodelovanje tudi druge ustanove, katerih cilji morajo biti podobni tistim, ki jih ima prireditve. Komisija je poverila organizacijo prireditve PD »Rečan« iz Ljubljane pri Grmeku.

Za leto 1971 je razpisani natečaj s sledečim pravilnikom:

a) Tekst pesmi naj bo napisan v domačem krajevem jeziku; pesmi ne smejo biti že objavljene ali izvajane v javnosti.

b) Napisane naj bodo za en glas ob spremljavi klavirja, navdih bodo morale dobiti v pravem duhu okolja in krajevne tradicije, kljub temu, da lahko sledijo kakršni koli melodični in ritmični smeri.

c) Predložena dela bodo razdeljena v dva dela: literarni (besedilo) in glasbeni tekst (glasba).

c) Udeleženci natečaja bodo morali poslati tekst v treh izvodih z glasbenim tekstrom, kateremu bo dodana partitura za klavir v treh izvodih, v zaprti ovojnici PD »Rečan« v Ljubljani.

d) Za kritike stroškov bodo morali udeleženci natečaja dodati še 1000 lir za vpisino, ki jo bodo vplačali na tekoči račun (c/c n. 24-4064) na naslov PD »Rečan« Ljubljana pri Grmeku. Predložena dela naj bodo označena z gesлом, napisanim tudi na posebni ovojnici, v katero naj dajo list z imenom in naslovom.

Posebna izbirna komisija, ki jo bo sestavljalo pet članov, bo ocenila predložena dela, ki bodo prispevala v določenem roku.

Udeleženci se obvezujejo, da do zaključka natečaja ne bodo objavili, izvajali ali posneli za javnost svojih pesmi, v nasprotnem primeru jih bodo organizatorji izključili.

Tekstov ne bodo vračali avtorjem in izbirna komisija bo lahko vnesla v besedila ali glasbo spremembe, ki bi bile potrebne za to, da bi prireditve bolje uspelo.

Osebe, ki bodo odgovorne za prireditve, bodo odločale o nastopu pevcev, ansamblov in dirigentov, ki jih bodo izvajati svoje pesmi želeli avtorji. V tem primeru bodo sami avtorji krili stroške.

Za imenovanje oseb, ki bodo odgovorne za prireditve, je pristojno le PD »Rečan«.

Na prireditvi bodo izvajali vse pesmi, ki jih bo izbrala posebna komisija. Za posamezne pesmi bo glasovalo posredno ali neposredno tudi občinstvo. Na zaključku prireditve, ko bo potekalo podobno glasovanje, bo zmagala tista pesem, ki bo zbrala največ glasov. Vsem ostalim pesmim bo pripadlo »ex equo« drugo mesto.

Organizatorji in ustanove, ki so dali pobudo za natečaj, nimajo nobene obveznosti do udeležencev, če bi zaradi kakega nepredvidenega vzroka morala prireditve odpasti.

Ker ima prireditve kulturni, človečanski in družbeni namen, bodo najboljši pesmi podešili, da bi se izognili kakršni koli špekulaciji, umetniško nagrado. Tudi vse ostale pesmi, ki bodo dosegle drugo mesto, bodo prejeli nagrado.

Organizacijski odbor bo lahko začel in razvil katero koli drugo pobudo s katero bi mogel razširiti krajevne pesmi, pri tem si dopušča možnost, da se v ta namen posluži na natečaju izbranih pesmi s spoštovanjem pravil avtorskih pravic.

TARCENT, ki šteje danes s svojimi vasmi nekaj nad deset tisoč prebivalcev, progreša kakšno večjo industrio, da bi se zaježila emigracija. Edina industrija v Bulfonih že dolgo časa peša zaradi superprodukcijske

V kratkem industrija za predelavo gline v Reklužu

Kažejo se dobre perspektive - Bomo zares zaustavili odtok naše delovne sile v tuje kraje?

V Ahtnu in bližnjih vaseh zadnje čase ljudje mnogo razpravljam o veliki industriji za predelavo gline, ki jo nameravajo postaviti v Reklužu in bo stala okoli dve milijardi lir. Te dni se je sestal tudi komunski svet in lastniki zemljišč, kjer bodo kopali gline (ilovico) in jo potem predelovali v fabriki. Sestanka se je udeležil tudi industrialec, ki namerava pri nas vložiti tolikšen kapital v novo fabriko. Do zaključka sicer še niso prišli, a skoraj gotovo je, da bo v kratkem prišlo do realizacije tega velikega načrta, do industrije, ki je v naši okolici

še nimamo, čeravno so dani vsi pogoji, in ki bo mogla zaposlitosti ljudi, ki sedaj odhajajo v tuje kraje za vsakdanjim kruhom. Naša tla so ilovnata in so jo do

danesh le malo izkorisčali in zato vsi upamo, da bo tu mogla vzročiti industrija te vrste in da bo tako rešila naše ubožno gospodarstvo iz krize, v katero smo zašli.

FOJDA

Padel je s češnje

Prve češnje, ki so najslajši sad in ki so tudi pri nas dozorele prej kot običajno, so tako zamikale 73-letnega Petra De Bellisa iz Rekluža, da je kljub svojim letom splezal na visoko drevo. Ko je pripeljal na vršiček pa je

izgubil ravnovesje in padel kakih štiri metre globoko. Pri padcu si je zlomil rame, nos in dobil še več drugih poškodb. Če ne nastopijo komplikacije, bo De Bellis ozdravil v enem mesecu.

IZ REZIJANSKE DOLINE

Korita ne bodo več zapuščena vas

V kratkem nadaljnja gradnja nove ceste iz Korit na Kanin

Na sedežu Karnijske skupnosti v Tolmeču se je pred kratkim vršila licitacija za prevzem gradnje nove ceste, kibovodila iz Koritna Kanin. To je že tretji obrok del in bo stal 30 milijonov lir. Dela je prevzelo gradbeno podjetje Dino Clemente iz Moglio Udine.

Ta novi kos ceste, katerega bodo pričeli graditi v kratkem, bo dolg približno en kilometr. Prihoden leta bi morali zgraditi še dva »lot« in tako bo cesta končana. Ljudje iz Korit so zelo zadovoljni, ker tako ne bo njihova vas več zapuščena in izolirana, ampak se bo mogla kmalu spremeniti, seveda z dobro voljo vseh, v privlačno turistično točko in postojanko za izletnike, ki se bodo odpravili na naš močni Kanin, katerega vrh je visok 2592 metrov. Od tu se nudi prekrasen razgled po vseh vzhodnih Julijskih Alpah, kar je nekaj čudovitega. Kanin je mnogim znan, saj pravijo, da zaledajo mornarji, ki prihajajo iz jugovzhoda po Jadranskem morju.

IZ IDRIJSKE DOLINE

Obnova vodstva turističnega društva

V Prapotnem se je pred kratkim sestala skupščina lokalnega turističnega društva. Po kratkem pregledu dosedanjega dela so določili, da se bo letos vršil praznik vina od 3. do 5. julija, nakar so izvolili tudi novo vodstvo.

Sedaj bodo sestavljali upravni svet: Bruno Bernardo, Romano Macorig, Francesco Marinig, Giorgio Pauzin, Renzo Stanig, Gianpaolo Tilatti in Camillo Zanuttig. Za revizorje računov sta bili

rju, najprej našega sivega očaka.

Ojačanje vodovoda v Osojanah

V Osojanah že dolgo trpijo pomanjkanje pitne vode in to posebno v poletnih mesecih, ker je vodovod prešibak za tolikšno vsakdanjo potrebo. Komun je dolgo proučeval kako bi ugodil ljudem, a

za to delo je vedno zmanjkal denarja in zato je bil primoran zaprositi za dejelno podporo. Prav te dni pa je dejelno odborništvo za javna dela odgovorilo na prošnjo in nakazalo 4 milijone in 750 tisoč lir. Ljudje nestrpno pričakujejo, da bodo dali dela takoj v zakup in jih dokončali še predno nastopijo meseci velike suše.

Pogozdili bodo goličave in uredili vodovje

Pred nedavnim so se sestali v Prapotnem komunski administratorji in dejelni direktor za gozdarstvo dr. Querini s svojimi sodelavci. Prisotni so bili tudi zastopniki furlanske ustanove za hribovsko gospodarstvo (En tre frulano di economia montana), med katerimi tudi dr. Ferraro. Po dolgi diskusiji so šli na lice mesta, kjer nameravajo pogozditi nekatere goličave na komunskem teritoriju in urediti vodovje. Obljubili so, da bo do posredovali, da se to delo izvrši v najkrajšem času, ker je zares potrebno.

SV. PETER

Ojačanje vodovodov

Vodovod, ki dojava pitno vodo Mečani in Altovici, že dolgo časa ne zadostuje vsem potrebam tamkajšnjega prebivalstva in zato je bila toliko bolj razveseljiva novica, da ga bodo končno le ojačili. Moramo pomisliti da danes ljudje perejo perilo več kot nekdaj in to s pralnimi stroji, da so gostilne, ki imajo higijenske sanitarije, šole itd. Vodovod je bil zgrajen za silo po tej

Domačini so mu obrazložili vse težave, ki jih tarejo in kaj bi bilo potrebno ukreniti, da bi si nekoliko opomogli.

Predvsem bi bilo nujno potrebno urediti nekatere ceste, ojačati javno razsvetljavo, zgraditi kanalizacijo in seveda tudi asfaltirati glavno cesto, ki vodi iz Gorjanov v Flipan.

Dejelni podpredsednik je obljubil, da bo vzel vse ukrepe, da se zgoraj omenjena dela čimprej izvrše in da se na ta način vsaj nekoliko omili ekonomsko stanje teh tako zapuščenih, a resnično lepih hribovskih vaseh, ki zaslužijo, da jih valorizirajo.

Pretekli teden je šel na župan Giuseppe Piccaro k videmskemu prefektu Cellerinu, da ga je prosil, naj bi interveniral pri dejelnih oblasteh za doseglo podpore, s katero bi mogli rešiti vsaj najnujnejše probleme, med temi tudi ureditev cest po hribovskih vaseh. Prefekt je

TAVORJANA

Župan pri videmskem prefektu

Pretekli teden je šel na župan Giuseppe Piccaro k videmskemu prefektu Cellerinu, da ga je prosil, naj bi interveniral pri dejelnih oblasteh za doseglo podpore, s katero bi mogli rešiti vsaj najnujnejše probleme, med temi tudi ureditev cest po hribovskih vaseh. Prefekt je

obljubil, da bo napravil vse potrebne korake, da bo komun dobil zadostno pomoč vsaj za prvo silo.

Otok pojedel tabletne namesto bonbonov

Starši zares niso nikdar zadosti previdni, čeravno imajo vedno pred očmi svoje malčke. Triletna Simona

zadnji vojni, a uporaba vode narosača iz dneva v dan, kot pri vseh civiliziranih ljudeh, čeravno živijo v hribih. Nekateri na primer bideri, potem ko so si prihranili z delom v inozemstvu, v obnovljeni hiši tudi kopalnico in vodo v kuhinji. Vsega tega do sedaj ni bilo mogoče niti sanjati, ker vodovod ni dajal vode niti za najnujnejše potrebe: za pitje.

Zaenkrat je dejelno odborništvo nakazalo za ojačanje vodovoda, ki daje vodo tem dvem vasem, 12 milijonov lir. Če ne bo zadostovalo, bo potrebno prosiši še za nadaljnje prispevke in podpore, kajti življenje v hribovskih vaseh je že tako težko, in še težje bo, če ne bodo imeli najelementarnejših potreb, to se pravi: dovolj pitne vode!

Ustanovili Zvezzo športnih ribičev

Te dni so v Špetru ustanovili Zvezzo športnih ribičev in se tako povezali z že obstoječimi Zvezami v Čedadu, Premariaccu in Manzanu. Sklenili so, da se bodo sedaj takoj pričeli pripravljati za dejelno tekmovanje.

Vodstvo Zvezze športnih ribičev sestavlja: predsednik Luigi Venuti, podpredsednik Remo Ciccone, tajnik Galeazzo Zufferli, blagajnik Romeo Venturini in svetovalci Antonio Venuti, Aldo Cipriani, Giordano Coren ter Aldo Quarina.

PODBONESEC

Ureditev nekaterih cest

Končno bodo le popravili cesto, ki vodi v Mersin. Te dni je namreč furlanska ustanova za hribovsko gospodarstvo dala v zakup (apalt) drugi del ceste, to je od Dolenjega Mersina do Gorenjega. Cesta služi tudi drugim vasem in zaselkom in zato vse nestrpno čakajo, kajti, kot je predvideno, jo bodo tudi asfaltirali. Te vasice, ki leže visoko v bregu, so privlačne za turiste in bodo sedaj še raje zahajali v Nadisku dolino. To delo bo stalo 40 milijonov lir in jih bo krije ministrstvo za javna dela.

Pred kratkim so dali v zakup tudi gradnjo nove poljske poti, ki bo povezovala Podbonesec s Kanalcem, ki meji na sovodenjski komun. Na lice mesta so že prišli tehniki in začrtali traso, kjer bo potekala ta pot. Delo bo stalo 25 milijonov lir in ga bo plačalo dejelno odborništvo za javna dela.

Telefon v Preserjah, Raunah in Gorenjem Trbilju

Pričeli so z deli, da bodo napeljali telefon tudi v naše hribovskie vase: v Preserje, Raune in v Gorenji Trbilj. Tako bodo v kratkem tudi te zakotne vasice našega komuna povezane po telefonski žici z ostalim svetom.

AHTEN

Usoden padec pred hišo

Smrt kar nenehno kosi po naših vaseh. Pred dnevi smo za vedno zgubili 57-letnega upokojenca Giobatto Dreossija, ki je bil še čil in zdrav, a padec pred domačo hišo je bil zanj usoden. Zaradi dobljenih poškodb na glavi je umrl že drugi dan po prevozu v bolnico. Njegovi domači, kakor sovaščani, ga bodo težko pogrešali, tako pri delu kot v družbi.

Cesta Vrh-Ofan čaka popravila

Na zadnjem zasedanju komunskega sveta so med drugimi točkami dnevnega reda razpravljali tudi o cesti, ki vodi v vasi Vrh v Ofjan, katero bi bilo nujno potrebno urediti. Županu so zato povrili nalogu, da predstavi dejelnim organom prošnjo za doseglo podpore.

Na istem zasedanju so sprejeli tudi statut Skupnosti Nadiške doline.

SV. LENART

Nov upravni svet zadružne mlekarne

Pred dnevi se je sestal upravni svet šenlenarske zadružne mlekarne, da so obnovili vodstvo. Za predsednika je bil ponovno potrenj Cirillo Osgnach iz Ošnjega, za podpredsednika je bil imenovan Giuseppe Terlicher iz Pičiča, za tajnika pa Lorenzo Visin.

Nesreča pri igri

Nenadoma so morali preprečiti v čedadsko bolnico 6-letnega Stefana Terlicherja, ker ga je pri igri nek otrok s palico udaril po očeh. Ta kojinja zdravniška pomoč je otroku rešila oko.

Poroka

Ta mesec se je poročil naščan Giorgio Ruttar s frizerko Liliano Segat iz San Giorgio di Nogaro. Domačini jima čestitajo in želijo dobiti veselih in srečnih dni v skupnem življenu.

SREDNJE

Župan pri dejelnem odborniku za javna dela

V našem komunu potrebujemo vse polno javnih del in prav zaradi tega je šel pred dnevi župan k dejelnemu odborniku za javna dela Masuttu, da bi dosegel podporo na podlagi dejelnega zakona 23. Dejelni odbornik je zagotovil, da bo posredoval za rešitev najnujnejših problemov, kot so na primer gradnja turistične ceste iz Gorenjega Trbilja do Raven. Naše uboge vase bi si mogle prav gotovo vsaj nekoliko pomagati s turizmom kot si pomagajo drugi hribovski kraji, ki so manj privlačni kot naši.

GORJANI

GORJANI

V Gorjanih bi bilo potrebno izvesti celo vrsto javnih del

Gorjani spadajo med tiste komune, kjer se izvaja najmanj javnih del in ki bi jih nabolj potrebovali, da bi mogli iziti iz težke ekonomiske krize. Ker leži ne daleč vstran od glavne ceste, ki vodi preko Humina, bi se tu prav lahko razvil turizem, saj je že sedaj, ko nimajo skoraj ničesar nuditi turistom, ob nedeljah kar precej živahno po vaseh.

Te dni je obiskal komun podpredsednik dejelnega odbora za turizem Enzo Moro in se prav o tem problemu dolgo razgovarjal z županom, komunskimi odborniki in nekaterimi člani lokalne turistične društva.

Sprehod skozi slovensko književnost

JERNEJ KOPITAR

Poleg Prešerna, Vodnika in Slomška je v tem obdobju slovenske književnosti pomembno tudi ime Jerneja Kopitarja, jezikoslovca, slovničarja in slavista.

Jernej kopitar se je rodil leta 1780 v Repnjah za Šmarino goro na Gorenjskem. Njegov oče je bil ugleden kmet, župan in cerkveni ključar. Oče ga je šele z desetimi leti poslal v ljubljansko osnovno šolo. Kopitar je tako dobro izdeloval, da je dobival prvo darilo in prav tako je bilo kasneje v gimnaziji. Zato je prejemal štipendijo. Med šolanjem sta mu za kolero umrla oče in mati. Pomagal si je z inštrukcijami. Po končani gimnaziji je bil več let tajnik barona Zoisa. Tu se je spopolnjeval v znanju modernih jezikov, tako francoščine, italijanščine in angleščine, se poglabljaj v klasični študij in postal slavist, kar je takrat pomenilo, se je zanimal za staro cerkveno slovanščino in nove slovenske jezike. Vendar pa ga je ambicija silila naprej. Odšel je na Dunaj, kjer je študiral pravo zato, da bi si takoj zagotovil življenje in dobil možnost za napredovanje v slavistični znanosti. Čeprav do prava ni čutil pravega nagnjenja, ga je vendar uspešno končal in nato začel znanstveno sodelovati pri raznih, največ dunajskih revijah, kjer je bil celo nekaj časa jezikoslovnji sorednik in tudi urednik. V občevanju z grškimi, romunskimi, albanskimi in srbskimi trgovci se je naučil njih jezikov, zato je 1810. leta postal censor za slovenske in novogrške, kasneje pa tudi za romunske knjige. Isto leto je prišel v dvorno knjižnico kot skriptor in tu dosegel ob koncu svojega življenja mesto prvega kustosa. Med tem časom je znanstveno nekajkrat potovel, tako v Prago in Nemčijo, 1814. je odšel v Pariz, bil mimogrede tudi v Londonu in Oxfordu, v zadnjih letih pa je dvakrat potovel v Italijo.

Dopisoval se je z najpomembnejšimi znanstveniki svojega časa, med njimi je bil tudi Vuk Karadžič. Za svoje znanstveno delo je postal član berlinske in petrogradske znanstvene akademije, prejel je številna vladarska odlikovanja in bil imenovan za dvornega svetnika.

Posebno prve čase je vneto posegal v kulturno življenje svoje domovine. Z dru-

gega popotovanja v Rim se je vrnil hudo bolan na pljučih. Umril je 1844. leta in bil najprej pokopan na Dunaju, učenjakovo knjižnico pa je kupila vlada za ljubljansko narodno in univerzitetno knjižnico, oziroma za takratno licejsko knjižnico. Njegove zemeljske ostanke pa so hoteli Srbi 1897. leta skupaj z Vukovimi vred prenesti v Beograd in takrat so jih Slovenci pripeljali v Ljubljano in pokopali na Navju, kjer je še danes Kopitarjev grob.

Za Slovence je najpomembnejša njegova, nemško napisana, «Slovenica slovanskega jezika na Kranjskem, Koščem in Štajerskem», ki je izšla 1809. leta. V svetu mu je prinesla največjo slavo «Glagolita Clozianus» (1836), v kateri je objavil glagolski

rokopis, last tirolskega grofa Cloza, zraven pa še brižinske spomenike.

Kopitarjeva slovница je prva znanstvena opisna slovница slovenskega jezika. V nji je obširno obravnavan razvoj slovenskega pismenega jezika in pravopisa od Trubarja dalje, tu je prvo dobro obdelano oblikoslovje in pri tem glagoli prvič razdeljeni na dovršne in nedovršne glagole. Slovница je v knjižnem jeziku utrdila jezikovno izročilo naših protestantov, vendar z gorenjskimi oblikami, ki so se začele uveljavljati z vrsto gorenjskih pisateljev, predvsem pa v Vodnjkovem delu.

Uvanjanje gorenjskih oblik je razširjalo osnove slovenskega knjižnega jezika. Še bolj je pobijal fevdalno po-

krajinsko razcepljenost in pravljil tla slovenski jezikovni skupnosti v slovniči s tem, da je govoril o slovenskem jeziku, ki se govorja na Kranjskem, Koščem in Štajerskem, h kateremu je štel kasneje, ko je zvedel zanje, še Rezijane in Prekmurce. Kmalu se je Kopitar oprijel tudi besede Slovenc, slovenski za skupno imenovanje.

Kopitar je bil vsekakor eden največjih jezikoslovcev ne samo na Slovenskem, temveč v vsej takratni Avstriji in je posedoval ogromno in natančno znanje, združeno z mnogovrstnim zanimanjem. Zato mu vsekakor pripada častno mesto v razvoju in zgodovini slovenske književnosti kot tudi slovenskega jezika.

Filološko društvo za furlansko univerzo

Izvršni komite furlanskega filološkega društva v Vidmu je na svoji zadnji seji sprejel naslednjo zahtevo glede furlanske univerze v Vidmu:

Upoštevaje trenutno obstoječe perspektive in na podlagi veljavne zakonodaje ter načrtov za šolsko reformo, o kateri razpravlja v parlamentu, kot tudi na podlagi prizadevanja velike večine v deželnih vlad Furlanije-Julijanske krajine z dne 3. marca letos v prid razvoju univerzitetnega študija v Vidmu in z ozirom na formalno prošnjo videmskega konzorcija, poslano 21. marca akademskemu senatu tržaške univerze za ustanovitev pedagoške fakultete v Vidmu

menimo,

da ima mesto Videm glede svoje zgodovinske vloge in kulturnega središča Furlanije polno pravico, da postane sedež avtonomne in popolne univerze z vsemi nujnimi tečaji potrebnega študija v prid kulturnemu in ekonomskemu razvoju furlanske družbe.

Zato furlansko filološko društvo v skladu s svojim statutom in delom, ki ga opravlja

ustanovitev, preden bi začel veljati novi zakon o reformi univerze, še štirih humanističnih fakultet, med katerimi je najpomembnejša pedagoška fakulteta.

Obračajoč se torej na odgovorne oblasti, vabi društvo k konkretni akciji in predlagata naslednje

konkretna možnosti za uresničitev:

1.) prošnjo akademskim oblastem tržaške univerze za ustanovitev pedagoške fakultete, ki naj bi začela delovati z akademskim letom 1971-72.

2.) V primeru, da bi to prošnjo omenjene akademiske oblasti zavrnile, bi takoj poslali predlog drugim univerzam izven naše dežele, predvsem univerzi v Padovi, da bi usta-

s fakultetami za književnost in filozofijo, geografijo, zgodovino, pedagogijo in ekonomijo in drugimi fakultetami, ali vsaj ustanovili paralelne tečaje, v kolikor bi svobodne fakultete ne bile v nasprotju z

Znamenita katedrala v Čedadu. Na sliki je viden tudi spomenik Julija Cezarja

Prijatelja sta se uzrla, se začudila, si stopila naproti in si toplo stisnila roke.

«Kaj pa je hudega?» je vprašal don Jeremija zaskrbljen in pomignil na orožnika. «Kaj se je zgodilo?»

Cedermac se je smehljal, a je bil po vsem videzu kot izgubljen otrok, ki je med tujimi ljudmi iznenada zagledal znanca.

«Saj vidiš, v kakšnem spremstvu sem. Pa ne glej preočitno tja. Ali me čakata?»

«Kaj še! Zopet so me pestili, a se nisem vdal. To je.

«Pa kaj? Ali ti je ušla kaka neprevidna beseda?» Kratko zaslisanje, pravijo... Kdo ve. Da bi ti mogel vse povedati! Saj pridem k tebi, ako bom prost. Upam, da bom...»

«Kar zdaj povej!» je silil don Morandini; bil je ves zbgelan in preplašen.

«Ne, ne zdaj!» se je Cedermac silil v smeh. «Saj ni nič takega... Vrag mi je ponujal cel zaklad, da bi mu dušo prodal. Pa je nisem. Zdaj pa skoraj veš. Jutri me ne bo doma. V Videm pojdem, od Poncija do Pilata, ne dam se kar tako. Bom pa še jaz nesramen», se je suho zasmehjal.

Poslovila sta se. Don Jeremija je zresnjen, prepaden strmel za svojim prijateljem, ki je z orožnikoma izginil v množici.

Minute so bežale, v oddaljenem zvoniku je bilo četrzeto četrtjo, Cedermac je še vedno čakal. Bil je ves v bolestni živčni napetosti, a se je pomirjeval s tem, da se je oziral po čakalnicu. Na steni sta viseli dve pokrajinski sliki v širokih, pozlačenih okvirih. Razen težkih zaves na oknih ni bilo ničesar drugega, kar bi oživljalo to sobo. Temnice so bile do polovice spuščene, med stenami je visel mrak.

ZA RAZVOJ TURIZMA

Igralnice tudi v naši deželi?

Zadržati doma čimveč valute, ki se sedaj steka v tuje igralnice

V Rimu so se sestali predstavniki turističnih organizacij iz 5 italijanskih dežel s posebnim statutom (Furlanije-Julijanske krajine, Sicilije, Sardinije, Tridentinsko-Gornjega Posavskega in Doline Aosta), da bi pripravili skupen dokument o ukrepih, s katerimi naj bi podprt razvoj turizma na prizadetih območjih. Na sestanku je predstavnik dežele Furlanije-Julijanske krajine, odbornik za turizem E. Moro, postavil zahtevo, naj bi vlada dovolila odprtje igralnic v deželi. S tem bi zadržali doma večji del valute, je poudaril Moro, ki se zdaj steka v bližnje igralnice v Jugoslaviji in Avstriji. Predstavniki dežel s posebnim statutom so opozorili vlado, da Italijo obkroža cela vrsta igralnic, ki srkajo velike vsote italijanske in tujih valut. Igralnice se namreč nahajajo na Krfu, na Rodosu, v Kopru, Pulju,

Salzburgu, Kitzbuehl, Badnu, na Dunaju, v Vrbi na Koroškem, v Bad-Gasteinu, na Malti in v nekaterih mestih Severne Afrike. Po zadnjih vesteh, je naglasil predstavnik Furlanije-Julijanske krajine, naj bi se pripravljalo odprtje nove igralnice tudi v Novi Gorici.

BIVŠI PARTIZANI, AKTIVISTI, VSI DEMOKRATIČNI SLOVENCI IN ITALIJANI!

Prispevajte v sklad za izgradnjo šole-spomenika NOB v Cerknem!

Prispevki se nabirajo v Vidmu:

V uredništvu Matajurja, Via San Daniele 88-1; pri ANPI, Via Del Pozzo 36, in na sedežu Prosvetnega društva «Ivan Trinko» v Čedadu, Via Monastero 20.

V Gorici se nabirajo prispevki na sedežu SPZ, ul. Ascoli 1 in na sedežih vseh prosvetnih društev na Goriškem.

Svet Psihiatrične bolnice Begunje na Gorenjskem
RAZPISUJE POČITNIŠKO PRAKSO
za slovenske zameške študente medicine in dijakinje srednjih medicinskih šoli.
Za podrobnejše informacije pišite na naslov: Ravnateljstvo Psihiatrične bolnice Begunje na Gorenjskem - Jugoslavija.

Hodil je sem in tja po preprogi, stopal tako tiho, kakor da se boji motiti tišino. Pogosto je pogledoval na uro, vedno pogosteje, slednji vsakih pet minut, postajal nemirnejši od trenutka do trenutka. Mučil ga je grud občutek, kakor da tiči za tem čakanjem kaka zaseda. Hkrati mu je bilo tudi prav tako, da se medtem do konca pripravi in dodobra razmisli.

Pravzaprav, ako je dobro preudaril, ni imel česa razmišljati. Čemu bi naprej pripravil besede, ki bi jih morda potem nikoli ne izstrelil? Z brdkostjo in jezo, ki je ni mogel potolažiti, je v duhu obnavljal dogodek prejšnjega dne, posebej prejšnjega večera. Hoteli so ga preplašili, ga spravili na kolena. Kako otroških, preprostih, žaljivih sredstev so se posluževali! Morda bi bili dosegli svoj namen, da jih ni bil do dna spregledal. Tako pa je bilo vse tako smešno, da mu je krohot vstajal v grlo, a obenem ga je dušilo grekno poniranje. Izgubili so igro.

Oddahnil se je, teža negotovosti mu je padla z ramen, navdajalo ga je zmagovalje, a na dnu je ležala grenčica. Komedia se bo nadaljevala. Kakšen bo njen konec? Tega nihče ne more vedeti.

To noč je slabno spal, venomer se je premetaval na ležišču. Ne le zato, ker ni bil vajen ležati v tuji postelji, ampak tudi zato, ker se je nenadoma počutil strašno postaranega in izmučenega. In to je bil morda še začetek. Saj bo še zbolel. Hkrati ga je mučil občutek poniranosti. Kaj je storil, da ravnajo z njim kakor s hudodelcem? Jaločno prerekanje z ljudmi, ki ne poznaajo ne srca ne logike, In čemu so tako trdo zgrabili prav njega, samo njega? Ledenomrzlo mu je leglo na srce. Mržnja, ki ga je navdajala vso pot, se mu je potrojila in mu zastrupljala kri.

France Bevk

Kaplan Martin Čedermac

21

Ne, saj bi tega ne bil storil. Nikoli, pa če bi moral za lakoto umreti. A že samo to, da so se mu upali ponuditi, ga je neizmerno peklilo... Ali se ne muči le zaradi svoje preobčutljivosti in nazadnje ni tako hudo? Ne, hudo je, hudo, trikrat in stokrat hudo. To se ni dalo odgnati s skromizovanjem ramen. Čutil se je grozno ponižanega pred Bogom in pred samim seboj. Usodna veriga, zlò se niza na zlò, vse drvi nekam v prepad.

Pod težo misli je bil ves zlezel na kup; zavedel se je in se zravnal. Izmučen je gledal na mestno zidovje in na hiše ob straneh. Že so bili dospeli v Čedad. Avto je obstal na ozkem, tlakovatem trgu; izstopili so.

Cedermac se je počutil tako zbitega, kakor da je vso pot pesek tekel in gaziol po svojem srcu... Dan se je že nagibal proti večeru, nebo se je polagoma jasnilo, širok pramen večernega sonca je sijal na mestne strehe. Po ozkih ulicah so se pretakali ljudje, posedali za mizicami pred kavarnami. Ob vogalu starinske palače je stala skupina ljudi in čakala na avtobus, da jih popelje skozi Nadiško dolino. Med njimi je bil don Jeremija.

za naše mlade bralce

Alojz Gradnik

GOSPOD MUCIFEJ

Zivel je nekoč človek, ki je imel mačka. Ta maček je bil že tako star, da ni več mogel loviti miši. Pa si gospodar misli: «Čemu mi bo tak maček? Rajši ga odnesem v gozd.» In ga je vzel in odnesel.

Sedi naš maček pod smreko in joče. Mimo priteče lisica Zvitorepka.

«Kdo pa si ti?» ga vpraša. Maček nasrši dlako in reče:

«Fr-fr! Gospod Mucifej sem!»

Lisica, zelo vesela, da se je seznanila s takim velikim gospodom, mu reče:

«Daj, oženi se z mano. Dobra žena ti bom in lepo ti bom stregla.»

Tako sta se domenila in šla stanovati v lisičino hišico.

Zdaj se je mačku res imenoval godilo. Lisica je lovila kokoši ali pa mu prinašala gozdne živalce. Pogosto še sama ni jedla, a maček je bil vedno sit. Nekoč pa jo sreča zajček Dolgovhec in pravi:

«Lisica Zvitorepka, snubit te pridem!»

«Joj, kaj pa misliš, zdaj imam gospoda Mucifeja, ta te bo požrl!»

Maček pa je ta hip pokukal iz luknje, nasršil dlako, usločil hrbet in zarenčal:

«Fr-fr!»

Zajček se je smrtno prestrasil; stekel je v gozd in povedal volku, medvedu in merjascu, da je videl grozno zverino, gospoda Mucifeja.

Volk, medved in merjasec so začeli tuhtati, kaj naj storé.

Treba se bo mačku kako prikupiti, so si mislili. In tako so sklenili, da povabijo lisco in Mucifeja na obed.

Jeli so se posvetovati, kakšno kosilo naj pripravijo, da postrežejo svojima gostoma.

Volk je rekel:

«Pojdem po meso in slano za dobro juho.»

Merjasec pravi:

«Jaz prinesem pese in krompirja.»

Medved pa:

«Jaz pa medu, da se gosta posladkata!»

A zajček je tekel po zelje.

Skuhali so kosilo, prinesli vse na mizo in se začeli preprijeti, kdo bo šel po lisco in Mucifeja.

Medved pravi:

«Predebel sem, sape mi bo zmanjkalo.»

Merjasec se izgovarja:

«Jaz sem neroden, preporen bom.»

Volk pa pravi:

«Star sem in slabo slišim.»

Tako je moral iti zajček.

Tekel je k lisičji luknji in trikrat potrkal na okence:

«Tok-tok-tok.»

Lisica pokuka iz luknje in vidi zajčka, ki stoji na zadnjih šapicah.

«Kaj bi rad?» ga vpraša.

«Volk, merjasec, medved in jaz vabimo vas, lisco Zvitorepko, in Mucifeja na kosilo.»

Tako je rekel in zbežal.

Ko pa priteče domov, ga vpraša medved:

«Nisi pozabil povedati, naj prineseta žlici s seboj?»

«Ojoj, pozabil sem!» odvrne zajček in spet steče k lisci.

«Ne pozabita prineseti žlici s seboj,» ji pravi.

Lisica pa mu odgovori:

«Že prav, ne bova pozabila!»

Lisica Zvitorepka se je napravila, prijela gospoda Mucifeja pod pazduhu in sta šla v goste. Gospod Mucifej pa spet nasrši dlako in renči: «Fr-fr!» in oči mu žarijo kar dve zeleni lučki.

Brž ko je medved zagledal to grozno zverino, je planil pokonci in pobegnil, da so se mu kar pete bliskale.

Volk je počepnil pod grm, merjasec zlezel pod mizo;

medved se je mukoma skobacal na drevo, zajček pa je smuknil v luknjo.

Maček je zavohal meso na mizi, planil nadjen, zamijavkal «mjau-mjau-mjau!» in ga začel pospravlji.

Zivali so mislile, da maček vpije: «Malo, malo, malo!» Potihoma so si šepetale:

«Glej no, požeruha! Še mu je premalo!»

Gospod Mucifej se je najedel in napil, legal na mizo in zaspal.

Merjasec pa je ležal pod mizo in migal z repom. Maček, misleč, da je to miš, skoči proti njemu; ko pa je zagledal merjasca, se je ustrašil in planil na drevo, koder je čepel medved.

Medved je mislil, da ga bo

maček napadel; zlezel je še više, veja pa se je zlomil na tla.

Padel je prav na tisti grm, pod katerega se je skril volk.

Volk spet je mislil, da je prišla njegova zadnja ura, in jo je pobrisal. Tekla sta z medvedom tako hitro, da ju niti zajček ni mogel dohiti.

Medtem je maček spet zlezel na mizo in pospravil še slanino in med. Pojedila sta z lisico Zvitorepkovo vse, kar je bilo na mizi in šla domov.

Volk, medved, merjasec in zajček pa so se sestali in rekl:

«To je res grozna zverina! Čeprav je majhna, bi nas skoraj vse požrla!»

Mladi lovec

Nekoč je bil fant-junak, preizkušen lovec. Pa je šel nekoga dne na lov. Lej - in je srečal volka. Fant ga je hotel koj ubiti, a volk ga je zaprosil s človeškim glasom:

«Nikar me ne ubij, fant! Prišel bo čas, ko ti bom storil veliko uslugo.» Fant ga ni ubil in je šel svojo pot.

Mladi lovec je zagledal planinskega orla in ga je seveda hotel ustreliti, a tudi orel je spregovoril s človeškim glasom: «Nikar me ne ubij, še potreboval me boš!» Mladi lovec je šel naprej. Pa je v vodici zagledal zlato ribico in jo je hotel ujeti, pa je zlata ribica prav tako zaprosila s človeškim glasom: «O, fant moj, pusti me! Povsod, kamor koli boš prišel, povsod ti bom v pomoč!» Fant se ni dotaknil ribice in je šel naprej. Takrat je v dalji zagledal kočico, kjer se je kadilo iz dimnika. Mladi lovec je stopil h kočici. V njej je bivala hudobna, prezlobna starka. Sprejela je fanta in ga izpravevala, od kod je in kam gre.

«Delo imam zate. V gozdu se pasejo moji trije konji. Ujem jih in jih privedi k meni. Če jih privedeš, ti dam eno mojih ljubih hčera, katero koli si boš izbral. Če jih pa ne privedeš — te požrem —» je rekla starka.

Mladi lovec se je napotil v gozd, a konji se mu niso dali prijeti. Lovec se je že ves izmučil, sedel je na skalni zajokal.

In glej, prišel je volk in ga vprašal:

«Zakaj se jokaš, fant?»

«Kaj bi ne jokal!» je odvrnil lovec. «Starka mi je velela, naj ujamem trojico njenih konj, pa jih ne morem prjeti. In zdaj me bo požrla.»

«Nikar ne vdihuj», je rekel volk in, kot bi trenil, je prinal starkine konje k fantu (a ti konji so bile starkine hčere).

Fant je privedel konje k starki.

«Zakaj ste se mu dale ujeti?» je zavpila starka na hčere in jih je spet nagnala v gozd. «Če vas bo spet lovil, se spremenite v ptice in se dvignite v zrak», je velela hčeram.

In tako se je tudi zgodilo. Lovec bi jih bil že skoraj ujel, pa so se spremenile v ptice in vzletele. Bridko se je razjokal mladi lovec. A že se je oglasil orel in mu pomagal ujeti ptice.

Starka se je še bolj razjezila in ukazala hčeram:

«Če vas bo pa zdaj lovil, spremenite se v rive in se skrijte na dno morja!»

Starka mu je spet velela, naj ji ujame konje. Lovec je spet stekel za konji in bi jih bil že skoraj imel, pa so se spremenile v rive in odplavale na dno morja. Ves obupan je lovec sedel na obalo in se razjokal. Pa je priplavala na breg zlata ribica in rekl:

«Nikar ne bodi žalosten, fant moj, saj ti bom pomagala... Trije konji tega lovca so se spremenili v rive, ki so odplavale na dno morja. Poščite jih in privedite semkaj!» je velela ribam.

Rive so jih koj poiskale in privedle k fantu.

Tokrat pa je starka velela:

«Tu imam moje tri hčere - izberi si katero hočeš!»

Fant si je izbral najmlajšo hčer.

Lej, pa je najmlajša hči razodela fantu:

«Naša ma ti je zelo hudobna. Mene bo spremenila v kozavo, grbasto dekle, srednjo sestro bo spremenila v staro, najstarejšo pa v lepotico. Glej, da se pri izbiri ne zmotiš!»

Resnično je starka velela, naj si izbere najlepšo izmed treh hčera.

«Prav, dajte mi tole kozavo, grbasto!»

Še bolj se je starka raztrogotila in je nahrulila hčerke:

«O, gorje meni! Ničesar ne zmorate! Kar sama se bom moralna kosati s tem fantom! Pojdji koj v hlev», je rekla fantu, «vzemi tam konja in ga zajahaj!»

Najmlajša hčerka mu je spet razodela:

«Sama se bo spremenila v konja. Zatorej vzemi v roke železen drog in, ko stopiš v hlev, jo udari z njim. Nato se bo hotela s teboj vred dvigniti v zrak, a ti jo z drogom udari po glavi, pa ti ne bo mogla nič storiti.»

Fant je šel v hlev in vzel v roke železen drog.

Konj ga je hotel brniti z nogo, a fant ga je udaril z drogom... ga cdgnal iz hleva in zajahal. Konj je skočil skoraj do strehe na koči, a fant ga je z železnim drogom udaril po glavi. In glej, konj se je spustil na tla. Mladi lovec je jahal okoli koče in ga spet prignal v hlev.

Ko je mladi lovec šel iz hleva, se je konj spet spremenil v starko. Neopazno se je splazila v kočo, legla na peč in stokala, da jo, kajpak, boli glava.

Prišlo pa je vendarle tako, da je morala dati najmlajšo hčer mlademu lovcu za ženo. In pravijo, da še danes ta dan živita, se veselita in delita dobrte.

Sedem let pri beli kači

jame se je prikazala kačja kraljica, bela kača z demantom na glavi. Žalostno je spregovorila:

«Sinko, sinko, zakaj si mi prisegel, da me ne izdaš?» - Potem je rekla navzočim, naj ji puste, da se še enkrat obrne. A ko se je obrnila, je

podrla devetoro bukev, le desete ni mogla, na kateri je čepel deček. Sreča njegova, da je splezal na deseto bukev, kajti drugače bi bilo po njem.

Belo kačo so pa potem ubili, ji vzeli demant in ga drago prodali.

Pastirček

Kaj pa ti vriskaš, kaj pa ti piskaš, mladi pastirček svojim ovcam?

Kaj bi ne vriskal, kaj bi ne piskaš? Zato piščalko svojo imam.

Meni ovčice so tovaršice, večje jaz sreče tu ne poznam.

Čreda se pase, radostne glase ptice v grmovju mi žvgole.

Srna in orel

nizdol in si odnese svoj plen brez truda v gnezdo.

«Da, da», pravi še, ogleduje mrto žival, «kaj bi sam ugnabil, ko vas pogubljajo častihlepnost in jeza!»

Na streho je priletel vraclec k lastovki.

«Kam greš, lastovka?» je ščebetaje vprašal brhko sosedo. «Na jug, na jug, je začvrčala ptica, «kaj ti ne pojdeš na zimo iz mrzlih in neprijetnih krajev?»

«Jaz, a zakaj neki?»

«Glej ga, bedaka, saj tu ne boš imel ni gorkega stanovanja, ni dovolj hrane...»

«In ko bi tudi moral poginiti», je odvrnil dobrji rjavček, «ne zapustim svoje ljube domovine, marveč z njo hočem trpeti in stradati ter pričakovati boljših in srečnejših dni».

Muha in pajek

</div